

# پاسخنامه

## صبحانه علوم و فارسی

نهم کلاس ۱  
۱۴۰۱/۱۲/۰۶



۱۵ سؤال

۱ فارسی

۱۰ سؤال

۲ علوم تجربی

۲۵ سؤال

فارسی

۱. واژه‌های متضاد در گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: نکردی ≠ کردم / ندیدی ≠ دیدم / شکستی ≠ نشکستم / بریدی ≠ نبردم  
گزینه «۲»: غم ≠ شادی  
گزینه «۳»: سیاه ≠ سپید  
گزینه «۴»: نکردی ≠ کردم / نبردی ≠ بردم  
با توجه به تعداد واژه‌های متضاد، پاسخ گزینه «۱» است.

۲. بررسی ابیات و آرایه‌های آن:

- گزینه «۱»: از که خواهی خرید \* از هیچ کس نمی‌توانی بخری: پرسش انکاری / متاع جوانی \* جوانی به متاع (کالا) تشبیه شده است.  
گزینه «۲»: جان‌بخشی: تسبیح گفتن کوه و دریا و درختان / بین واژه‌های کوه، دریا و درختان مراعات نظیر وجود دارد.  
گزینه «۳»: تضاد: گل، خار / این بیت آرایه‌ی جان‌بخشی (تشخیص) ندارد.  
گزینه «۴»: کنایه: پیچیدن از راه راست (گمراه شدن) / تضاد: راست، کج - در، دیوار / مراعات نظیر: در و دیوار

۳. بررسی گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: واژه‌های «خواب» و «بیدار» تضاد دارند.  
گزینه «۲»: واژه‌های «تکبر» و «تواضع»، هم‌چنین «خواجه» و «درویش» تضاد دارند.  
گزینه «۳»: در این بیت رابطه‌ی معنایی تضاد وجود ندارد.  
گزینه «۴»: واژه‌های «که» و «مه» تضاد دارند.

میدانید

هرگاه دو یا چند واژه از نظر معنایی در تضاد باشند، به آن‌ها واژه‌های متضاد می‌گویند. تضاد یک عنصر معنایی است و نوع رابطه‌ی دو واژه از این دید، رابطه‌ی معنوی خوانده می‌شود. بهره‌گیری از این ویژگی، سبب گسترش دامنه‌ی معنا و جذابیت فضای معنایی سخن می‌شود.

۴. بررسی آثار:

مخزن الاسرار: نظامی گنجوی

چهارمقاله: نظامی عروضی

کیمیای سعادت: امام محمد غزالی

نکته

در سؤالات مربوط به مبحث تاریخ ادبیات به تشابهات اسمی دقت کنید. نظامی گنجوی سراینده‌ی منظومه‌هایی چون «مخزن‌الاسرار»، «لیلی و مجنون» و ... است، اما نظامی عروضی نویسنده‌ی «چهارمقاله» است.

۵. ۲. در گزینه «۲» زمان فعل مضارع اخباری است:

تنی = تن هستی \* مضارع اخباری

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تنی = می‌تنی \* مضارع اخباری

گزینه «۳»: نشستند \* ماضی نقلی

گزینه «۴»: شدند \* ماضی ساده

۶. ۱. معنی واژه‌ها:

فراست: هوشمندی، زیرکی باطنی

رمق: توان، نیرو

فراخنا: پهنا و گستردگی

متقدّم: دارای تقدّم، پیشین

خصال: جمع خصلت، ویژگی‌ها

۷. ۲.

فعل	زمان	نوع	شمار	شخص	بن ماضی
گفته‌اند	گذشته	نقلی	جمع	سوم شخص	گفت
می‌روید	مضارع	اخباری	جمع	دوم شخص	رفت

میدانید

به فعلی که در گذشته انجام گرفته و اثر آن تاکنون باقی است، گذشته نقلی می‌گویند. فعل گذشته نقلی به این شکل ساخته می‌شود: بن گذشته + ه + (ام، ای، است، ایم، اید، اند)

میدانید

فعل مضارع اخباری هم به فعلی گفته می‌شود که در زمان حال در حال اجرا است و به این شکل ساخته می‌شود: می + بن مضارع + شناسه

۸. ۲. در گزینه «۲» «بفروختم» شکل قدیمی فعل «فروختم» و زمان آن ماضی ساده است.

۹. ۱. گزینه «۱»: عاقبت‌اندیش‌ترین ⇨ صفت برترین (وابسته پیشین) / «او» در ترکیب «دشمن او» ⇨ مضاف‌الیه (وابسته پسین)

گزینه «۲»: آن در «آن پسر» ⇨ صفت اشاره (وابسته پیشین)، وابسته پسین ندارد.

گزینه «۳»: نامت (نام تو)، تو ⇨ مضاف‌الیه (وابسته پسین) / نیک ⇨ صفت، بزرگان ⇨ مضاف‌الیه (وابسته پسین)، وابسته پیشین ندارد.

گزینه «۴»: پلنگان ⇨ مضاف‌الیه (وابسته پسین)، وابسته پیشین ندارد.

۱۰. ۴. بررسی گزینه «۴»:

در شعر تشبیه به کار نرفته است. «پر واکردن تکبیر» تشخیص (جان‌بخشی) ندارد، زیرا به تکبیر ویژگی‌های انسان نسبت داده نشده است.



۱۹. ۴ خشکی قطب جنوب از زمان پیدایش تا کنون جابه‌جا نشده است در حالی که سایر خشکی‌ها جابه‌جا شده‌اند.

۲۰. ۱ آتش‌فشان A از بقیه جوان‌تر است یعنی در محل اصلی خروج ماگما (شکاف اقیانوسی) است اما آتش‌فشان C از بقیه مسن‌تر است یعنی در جهت A به C در حرکت است.

۲۱. ۳



اگر به جسم نیروی خالصی وارد شود جسم شتاب می‌گیرد که این شتاب از رابطه زیر به دست می‌آید و در جهت نیرو است:

$$a = \frac{F}{m}$$

نیروی خالص = برآیند نیروها

$$= 2000\text{N} - 700\text{N} - 500\text{N} = 800\text{N}$$

$$a = \frac{F}{m} = \frac{800\text{N}}{1000\text{kg}} = 0.8 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \quad \text{به طرف شرق}$$

۲۲. ۳ وزن جسم ۱ کیلوگرمی سبب کشیدن وزنه ۴ kg می‌شود و نیروی اصطکاک بین وزنه و میز با این نیرو مخالفت می‌کند. بنابراین می‌توانیم بنویسیم:

$$mg - f_{\text{اصطکاک}} = (m + M)a = 4 \text{ kg} \times 0$$

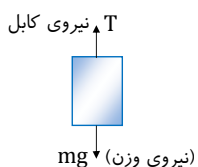
$$\Rightarrow mg - f_{\text{اصطکاک}} = 0$$

$$\Rightarrow f_{\text{اصطکاک}} = mg = 1 \text{ kg} \times 10 \frac{\text{N}}{\text{kg}} = 10 \text{ N}$$

۲۳. ۱ اگر یک آجر را در وجوه مختلف آن، روی میزی با نیروی یکسان بکشیم، نیروی اصطکاک جنبشی در همه حالت‌ها یکسان خواهد بود.

۲۴. ۲ کابل آسانسور نیرویی رو به بالا

برای نگه داشتن آسانسور وارد می‌کند:



نیروی گرانش زمین رو به پایین آسانسور را می‌کشد.

برآیند این نیروها نیرویی است که باعث سقوط آسانسور می‌شود که روبه‌پایین است.

$$F = ma \rightarrow mg - T = ma$$

$$\rightarrow 800 \times 10 - T = 800 \times 3 \rightarrow T = 5600\text{N}$$



۱۱. ۴ بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لوح دل: تشبیه (دل مانند یک لوح است) / خرم شدن چمن: جان‌بخشی

گزینه «۲»: تشبیه صبح به عارض و شب به زلف / تضاد: صبح و شام، سپید و سیاه

گزینه «۳»: نوش‌دارو، سهراب: مراعات نظیر / اشاره به داستان رستم و سهراب در شاهنامه یا همان غم‌نامه رستم و سهراب در شاهنامه: تلمیح

گزینه «۴»: تخلص: شهریار نام شاعر است. / تشبیه ندارد.

۱۲. ۳ بررسی آرایه‌ها در ابیات:

گزینه «۱»: تشبیه \* خرس چون سگ اصحاب کهف / تلمیح به داستان اصحاب کهف

گزینه «۲»: مراعات نظیر \* پلنگان و شیران / جناس \* ویران، ایران و شیران

گزینه «۳»: تلمیح به داستان حضرت ابراهیم (ع) و به آتش افکنده شدن او / جان‌بخشی ندارد.

گزینه «۴»: تشبیه \* سیل فنا / تلمیح به داستان حضرت نوح (ع)

۱۳. ۴ گزینه «۱»: تشبیه \* گوی سعادت / واج‌آرایی \* تکرار «س» و «ر»

گزینه «۲»: تضاد \* راست‌رو ≠ کج‌رفتار / مراعات نظیر \* راست‌رو، راستی، سعادت

گزینه «۳»: تخلص \* سعیدیا / کنایه \* گوی سعادت بردن (به‌نهایت خوشبختی رسیدن)

۱۴. ۳ بیت الف) تلمیح \* اشاره به داستان رستم و اسفندیار

بیت ب) تشبیه \* دیدار یار غایب چون باریدن ابر در بیابان بر فرد تشنه است.

بیت پ) پرسش انکاری \* چه کسی می‌تواند...؟ هیچ کس نمی‌تواند ... بیت ت) مراعات نظیر \* باغ، بو، بهار

۱۵. ۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه «۱»: دشواری‌های راه عشق

گزینه «۲»: غنیمت شمردن فرصت

گزینه «۳»: نترسیدن از سختی راه عشق

گزینه «۴»: درخواست عنایت و گشاده‌رویی

## علوم تجربی

۱۶. ۱

۱۷. ۴

۱۸. ۲ در قسمت وسط اقیانوس‌ها مواد مذاب خمیرک‌ره به بستر

اقیانوس‌ها صعود می‌کنند و پس از انجماد ورقه اقیانوسی جدید را به وجود می‌آورند که سن کمتری دارند.

$$\Rightarrow a_2 = 3 \text{ m/s}^2$$

$$a_2 - a_1 = 3 - 1 = 2 \text{ m/s}^2$$

پس شتاب حرکت به اندازه ۲ واحد افزایش یافته است.



۲۵. ۱ شتاب در حالت اول و دوم را  $a_1$  و  $a_2$  می‌نامیم.

حالت اول:

طبق قانون دوم نیوتون:

$$F_1 - F_2 = ma_1 \Rightarrow 30 - 20 = m(1) \Rightarrow m = 10 \text{ kg}$$

حالت دوم، بعد از حذف  $F_2$ :

$$F_1 = ma_2 \Rightarrow 30 = 10 \times a_2$$